

Η ΠΑΛΗΑ ΑΘΗΝΑ ΣΑΝΑΖΗ
Ραδιοφωνική έκπομπή διά
τήν ΙΙ Ιανουαρίου 1970

49³

Τήν έκπομπήν παρουσιάζουν ο ΚΩΣΤΑΣ ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ και ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ. Τραγουδῶν ἡ ΚΛΕΙΩ Δ Ε Ν Α Ρ Δ Ο Υ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δημήτρη μου, τελειώσανε πιά οἱ ἑορτές, Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιές καί Φῶτα, γιά μεγάλη χαρά τῶν μεγάλων πού σ' ὄλη αὐτήν τήν διάρκεια δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρά νά θοδεύουν καί γιά μεγάλη θλίψη τῶν μικρῶν πού μαζύ μέ τίς ἑορτές, τελειώνουν καί οἱ διακοπές τῶν σχολείων...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτές οἱ δεκαπενθήμερες διακοπές πού εἶναι ἐπινόησις τῆς τελευταίας ἐποχῆς καί ὄχι τῆς παλαιᾶς μαθητικῆς ζωῆς.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Ἀλήθεια ; Δηλαδή, στά παλαιά ἀθηναίικα χρόνια, τά σχολεῖα δέν κλείνανε δεκαπέντε μέρες γιά τίς ἑορτές ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ποῦ τέτοια εὐτυχία Γιάγνο ; Τά σχολεῖα εἶχανε ἀργία τήν παραμονή τῶν Χριστουγέννων, ἀνήμερα φυσικά καί τήν δευτέρα μέρα τῶν Χριστουγέννων.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τήν Πρωτοχρονιά ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὀχι. Ἡ πρωτοχρονιά δέν ἦτανε μέρα ἐξαιρετέα. "Ἴσως ὁ κόσμος νά μὴν ἔδινε μεγάλη σημασία στόν ἐπίσημο χαρακτήρα τῆς πρώτης τοῦ ἔτους καί ὁ Ἅγιος Βασίλειος πού ἑορτάζει αὐτήν τήν ἡμέρα δέν εἶχε μεγάλη ~~σημασία~~^{ἐπιβραβία} γιά τοὺς Ἀθηναίους. "Ὁμως τήν ἡμέρα τῶν Φώτων, ὑπῆρχε ἀργία ἀπό τήν παραμονή καθώς καί τήν ἐπομ'νη ^{φυσικά} τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου πού ἑθεωρεῖτο ἐπισημότερος ἅγιος.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Δηλαδή ἄλλες τρεῖς μέρες. Τώρα καταλαβαίνω μιὰ λαϊκή παροιμία πού λέγεται πολύ συχνά ἀκόνη καί σήμερα.. "Ὅταν κανένας μαθητής τεμπελιάζει καμμιά φορά νά πάη στό σχολεῖο του, τοῦ λένε οἱ μεγαλύτεροι : Κάθε μέρα δέν εἶναι τ' Ἄη Γιαννιοῦ...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο Γιάννο πού τό σιέφτηκες. 'Από τήν άργία τών σχολείων τήν ήμέρα τοῦ 'Αγίου 'Ιωάννου ἔχει μείνει αὐτή ἡ παροιμιώδης φράσις. Καί μάλιστα, ἂν θέλῃς νά ξέρῃς ὕπῃρχε κι' ἕνας δεκαπεντασύλλαβος στίχος, πού συνώφιζε σχεδόν σάν παροιμία, τίς σχολικέες διακοπές : Τρεῖς τά Γέννα, τρεῖς τά φῶτα κι' ἔξη τήν 'Ανάστασι.
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Αὐτό δέν τό ἤξερα. Τρεῖς τά Γέννα, τρεῖς τά φῶτα κι' ἔξη τήν 'Ανάστασι...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Ακριβῶς. Καί μάλιστα, εἶχε τόσο πολύ καθιερωθεῖ αὐτός ὁ λαϊκός δεκαπεντασύλλαβος, πού τόν λέγανε ὅλοι τραγουδιστά : (τραγουδιστά) Τρεῖς τά Γέννα, τρεῖς τά φῶτα κι' ἔξη τήν 'Ανάστασι...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μέ ἄλλα λόγια δέν ~~εἰπαίνομα~~^{τεμπέλιαζε} καί τόσο πολύ ὁ κόσμος τότε, στήν παλαιότερη ἀθηναϊκή ἐποχή.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Κι' ὅμως, ἕνας παλαιός φίλος καί συνάδελφος, ὁ Ττιμος Μωραϊτίνης, ἔκανε σ' ἕνα του χροβογράφημα ἕναν περίεργο λογαριασμό κι' ἔγραφε : Γιατί παραπονιέται ὁ κόσμος γιά τήν φτώχεια του ; Μήπως δουλεύει ὀλόκληρο τόν χρόνο ; 365 μέρες ἔχει ὁ χρόνος κι' ἂν ἀφαιρέσωμε τίς 52 Κυριακές, τί μένει ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 313 ἡμέρες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Θαυμάσια. Κι' ἂν ἀφαιρέσωμε τήν άργία τῆς 'Εθνικῆς 'Εορτῆς ;
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ 312.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Λαμπρά. 'Αφαίρεσε τώρα τρεῖς τά Γέννα, μτρεῖς τά φῶτα κι' ἔξη τήν 'Ανάστασι, ἄλλες δώδεκα μέρες...
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τριακόσιες μέρες ἀκριβῶς.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βγάλε τώρα δέκα μεγάλες ἐορτές, Καθαρή Δευτέρα, τῆς Παναγίας, τόν "Αη Δημήτρη, τόν "Αη Νικόλα, τήν Πρωτομαριά καί κἄτι ἄλλες
- ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μένουν διακόσιες ἑνενηντα μέρες ἐργάσιμες.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Περίφημα. 'Αφαίρεσε πάλι καμμιά δεκαριά μέρες τόν χρόνο πού

είναι κανείς άρρωστος ή έχει άρρωστο στο σπίτι του :

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ μένουν διακόσιες όγδόντα μέρες.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ και λέει ο Μωραϊτίνης: 'Απ' αυτό τό χρονικό διάστημα, βγάλε τό μισό, εκατόν σαράντα μέρες γιατί # μ'ό μισό ~~είκοσι~~ τετράωρο είναι νύχτα... μένουν εκατόν σαράντα μέρες για έργασία, μέ άλλα λόγια, μ'εκατόν σαράντα μεροκάματα, πρέπει νά ζήση ένας άνθρωπος 365 μέρες.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ βέβαια είναι λίγο δικολαβικός αυτός ο συλλογισμός μά δέν πρέπει νά ξεχνάμε ότι ο Μωραϊτίνης ήτανε χαριτολόγος και χιουμορίστας.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ κι' άφου μιλάμε για εύθυμογράφους, διάβασε έδώ νά ιδής τί γράφει ο Σουρης γι' αυτήν τήν μεθεορταστική περίοδο.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Διά δόσε μου... (Διαβάζει)

Τελειώσανε οι έορτές, σταμάτησαν τά δώρα και κάποιας περισυλλογής έσήμανέν ή ώρα. Τέλος λοιπόν στά έξοδα, ~~αλλά~~ τέλος στους μποναμάδες κι' οίκονομία στο φαΐ... 'Αβάντι οι φασολάδες τά χόρτα και τά όσπρια, ρεβίθια και φανές νά σβήσουν οι δαπάνες μας, οι έξαντλητικές.

Τελειώσανε οι έορτές μέ όλη τους τήν χάρη κίη τράπουλα άναπαύεται και πάλι στο συρτάρι και πάει πιά ο μπακαρής και τό τριάντα ένα και όσι δέν κερδίσανε, ός κλαίνε τά χαμένα. Οίκονομίες ^{στο έπί} ~~στο έπί~~ και σφίξτε πιά τήν ~~επεί~~ ζώνη γιατί τό άτιμο χαρτί, τόν κόσμο μαραζώνει.

Τέλειωσαν πιά οι έορτές και τώρα έν 'Αθήναις από παιγνίδια άδειάσανε τών μαγαζιών βιτρίνες Τέλειωσαν πιά οι έορτές και κάθε τουζημία και θα 'χωμε στίς τσέπες μας μεγάλη οίκονομία μά τί νά γίνη φίλοι μου, χρειάζονται κι' αυτές

οί τόσο πολυέξοδες χριστιανικές γιορτές !

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν Γιάγκο ότι ή κατάστασις δέν άλλαξε πολύ από τότε καί σήμερα ξοδεύομαστε στίς ξορτές καί δέν βλέπομε τήν ώρα πότε νά προσγειωθοῦμε πάλι στήν κανονική καί ήσυχη ζωή, ὅπως καί τότε πενήντα, ἑξήντα χρόνια πρίν, πού ^{σιανώνων} ἀφήνοντας τά πρόχειρα δίστιχα τῶν διασκεδάσεων, ξαναγύριζαμ στό τραγοῦδι τοῦ νυκτερινοῦ Θεοκλιτοῦ καί τραγοῦδσανε τήν Πεταλοῦδα...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Τήν Πεταλοῦδα... Πού τήν θυμηθηκες τήν Πεταλοῦδα ; Ἡ φίλη μας ή κλειώ θά τήν θυμᾶται βέβαια κι' αὐτή καί θά μᾶς τήν τραγουδήσῃ.

ΚΑΡΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μέ συνοδεία πιάνου) Μοῦά πεταλοῦδα νά 'μουνα
Νά πέταγα σιμά σου...

κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Βλέπεις λοιπόν Γιάγκο ; Τό λαϊκό τραγοῦδι, ἀντανανιᾶ τήν ἀτμόσφαιρα μιᾶς ἐποχῆς καί τίς ψυχικές καταστάσεις τῶν ἀνθρώπων αὐτῆς πού ζοῦσανε αὐτήν τήν ἐποχή.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ Μά ἔτσι εἶναι. "Αν ἤθελε κανείς νά γράψῃ τήν ἠθογραφική ἱστορία μιᾶς ἐποχῆς, θά 'πρεπε νά πάρῃ τά τραγοῦδια τῆς ἐποχῆς, γιατί τό λαϊκό τραγοῦδι εἶναι τό ξέσπασμα, ἡ ἐξωτερικευσις τῶν αἰσθημάτων τοῦ ἀτόμου. Κι' ἕνα λαϊκό τραγοῦδι πιάνει κι' ἐπιβάλλεται στόν κόσμον, ὅταν ἐκεῖνοι πούτό ἀκοῦνε συμμερίζονται τά αἰσθηματά καί τά συναισθηματά τοῦ τραγοῦδιστοῦ.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πολύ σωστά. Σήμερα ἕνα τραγοῦδι τέτοιο, σάν τήν πεταλοῦδα δέν θα εἶχε καμμιαν ἀπήχησι. Ὁ ἐρωτευμένος δέν ἔχει ἀνάγκη νά μεταβληθῇ σέ πεταλοῦδα γιά νά πετάξῃ κοντά σ' αὐτήν πού ἀγαπᾷ. Τήν πλησιάζει χωρίς νά ἔχῃ φτερά πεταλούδας καί τῆς λέει στά ἴδια κι' ἀπ' εὐθείας ὅσα θέλει νά τῆς πῇ. Σκέφου ὅμως ὅτι πενήντα χρόνια πρίν, στά 1921, ἕνας τολμηρός ἐπιχειρηματίας τοῦ κινηματογράφου, ὁ Νίκος Λαζάνης, ἐζήτησε εἰδική ἄδεια ἀπό τόν τότε διευθυντή τῆς Ἀστυνομίας, γιά νά προβάλλῃ μιᾶ ταινία

ἄσεμνη, μέ τίτλο " τὰ βάσανα μιᾶς μιντινέττας " ὑπό τόν ὄρον ὅτι θά
ἀνεγράφετο ἐξω ἀπό τόν κινηματογράφο 'Ιντεάλ, ὅπου προεβλήθη ἡ ἄσεμνη
ταινία, ἡ φράσις : Ἀύστηρῶς ἀκατάλληλη φιλία κυρίας καί δεσποινίδας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί ἦτανε πραγματικά ἄσεμνη ; Τήν εἶδες αὐτήν τήν ταινία Δημήτρη

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς νά τήν δῶ ; Δυό τρεῖς μέρες νομίζω προεβλήθη καί ὁ συνω-
στισμός στήν Πανεπιστημίου, ὅπου ὁ κινηματογράφος 'Ιντεάλ, ἦ-
τανε ~~τῆσδε~~ τέτοιος πού διαρκῶς διασαλευότανε ἡ τάξις.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μαλλώνανε οἱ ἄθηναῖοι γιά τήν ἀγορά ἐνός εἰσιτηρίου ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μαλλώνανε δένθά πῆ τίποτε. Διαρκῶς ἐδημιουργοῦντο ἐπεισόδια
μέ μπυλιές, γροθιές, μπαστουλιές, ξυλοδαρμούς καί μέ τραυματί-
ες μπροστά στό ταμετο τοῦ κινηματογράφου, ὥστε ὁ περίφημος Γά-
σπαρης, διευθυντής τότε τῆς 'Α στυνομίας, ἀναγκάσθηκε νά ἀνα-
καλέσῃ τήν ἄδεια πού εἶχε δώσει.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Τελικά δέν ἔγινε γνωστό τί τό ἄσεμνο εἶχε αὐτή ἡ ταινία, τὰ
βάσανα μιᾶς μιντινέττας ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Αν τό ἐξετάσῃ με μέ τίς σημερινές ἀντιλήψεις τίποτε τό ἄσεμνο.
Αὐτή ἡ μοδίστρούλα, ἡ μιντινέττα, εἶχε δυό τρεῖς φίλους καί
ἡ ταινία ἔδειχνε φιλιὰ κάπως ἀσυνήθιστα καί πού καί πού τό
γδύσιμο τῆς ἡθοποιού, ὄχι πλήρες γδύσιμο, ἀλλά μισό...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καταλαβαίνω ὅμως ὅτι αὐτό τό μισό γδύσιμο γιά τούς ἄθηναῖους
πενήντα χρόνια πρίν, πού δέν βλέπανε παρ' μακρὺ φουστάνι ἕως
τόν ἀστράγαλο, θά ἦτανε τρομερό σκανδαλιστικό. Καί πέφτανε
μπουλούκια στό ταμετο τοῦ κινηματογράφου γιά νά ἐξασφαλίσουν
ἕνα εἰσιτήριο...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ἐνα εἰσιτήριο, πού ὅπως ἔγραφαν τότε δέ ἐφημερίδες, ἦτανε
εἰσιτήριο εἰσόδου εἰς τήν κόλασιν διὰ τῆς ἀκολασίας.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Μά νομίζω ὅτι καί γενικώτερα, αὐτή ἡ ἐπιγραφή : ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΝ
διὰ κυρίας καί δεσποινίδας, διαβαζότανε πολὺ συχνά καί στό ἄθη-
ναῖκά θέατρα, γιά διάφορα ἔργα, ἰδίως γιά φραντσέζικες κωμω-
δίαις λίγο τολμηρές στήν πλοκή τους...

- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Αυτό είναι γεγονός. Όποιο θέατρο δέν πήγαινε καλά στις εισπράξεις του, φρόντιζε ν' ανεβάση μιὰ τέτοια κωμωδία καί ανέγραφε μόνο του στά προγράμματα : 'Ανατάλληλον διὰ δεσποινίδας...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Μόνι για δεσποινίδες ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Καμμιά φορά όταν ήτανε πολύ τολμηρή καί ~~φαίερα~~ λίγο χυδαία ή υπόθεσις, γράφανε : 'Ανατάλληλον διὰ δεσποινίδα καί κυρίας.
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Τότε πιά πηγαίνανε μόνο άνδρες στό θέατρο ;
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Μόνο άνδρες καί φυσικά γινότανε τό σ $\bar{\omega}$ σ ε ! Σ' ένα αγνά-λιασμα στήν σκηνή, σ' ένα φιλή πιά παρατεταμένο, ή πλατεία καί ή γαλαρία ιδίως, έδειχνε τήν αντίδρασί της μέ ένθουσιασμό καί έπιφωνήματα : Φτάνει... κόφ' το... Τό 'φαγες τό κορίτσι...
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Κι' όλα αυτά για τό τίποτε, για ένα φιλή...
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Για ένα φιλή. Όσο για τό ανασήκωμα μιας φούστας έως τό γόνατο, ο ένθουσιασμός του κοινου έξεδηλώνετο μέ άλλες κραυγές : 'Ακόμα λίγο... Πιά ψηλά... απόμη λίγο... Φυσικά από τό παταγώδες χειροκρότημα έσειέτο τό θέατρο
- ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ** Πολύ φυσικό, αφού καί πολύ άργότερα, στά 1935, θυμίσαι, πού είχαμε γράφει μαζί μιὰ επιθεώρησι, τήν πυκτηρίδα, μέ τόν τί-ασο του Πέτρου Κυριακου, κάποιο νούμερο πού έκτελοϋσε ή Καίτη Βερώνη καί έσατύριζε τίς δόσεις πού τότε αρχίζανε νά διαδίδωνται στό έμπόριο, δημιουργούσε πάταγο έπιτυχίας διότι ή Καίτη Βερώνη γδυνότανε στήν σκηνή, δίδοντας μέ δόσεις ότι φορούσε καί δέν φορούσε... Σε κάθε στροφή έβγαζε κι' από ένα ρούχο. ~~Σταμάτα~~ 'Ο κόσμος, περίμενε κι' εγώ δέν ξέρω τί καί χειροκροτούσε για νά βγάλη κι' άλλο ρούχο στήν έπόμενη στροφή ή Βερώνη.
- ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ** Κι' αυτό γινότανε στά 1935, πού ο κόσμος είχε συνηθίσει πιά τήν γυναικεία γύμνια. Θεντάσου λοιπόν είκοσι χρόνια πριν.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Μά αυτό φαίνεται και από τὰ τραγούδια τῆς παλαιᾶς ἐποχῆς. Λέγαμε και τὴν περασμένη Κυριακὴ ὅτι ἓνα τραγοῦδι εὐθυμο ἔπιανε πιό εὐκολα ἀπὸ ἓνα βαρὺ κανταδορίστικο. Καί εἶπαμε γιὰ παράδειγμα τῆς πόλια : Βιέν Πουπούλ πού οἱ ἄθηναῖοι τὴν λέγανε Πουπούλα. θέλεις νά τὴν θυμίσωμε στοὺς φίλους πού μᾶς ἀκούνε :

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Πῶς δ'ν θέλω. Ἡ κλειώ θά μᾶς τὴν θυμίσῃ.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΔΟΥ (μὲ συνοδεία πιάνου) Νά ἡ Πουπούλα, Νά ἡ Πουπούλα νά...

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ξέρεις τί θά ἤθελα νά σέ ρωτήσω Δημήτρη ; Καλά, ὅπως εἶπαμε τὰ ἀθηναῖκά θέατρα, στήν ἀναδουλειά τους, παίζανε ἔργα ἀκατάλληλα. Ἐπιθεωρήσεις ἀκατάλληλες παιχτήκανε ποτέ ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Νομίζω μιά και μόνη στό θέατρο Βαριετέ ἢ θέατρο Κυβέλης ὅπως ~~ἀπὸ~~ ὠνομάσθημε ἀργότερα, στό θέατρο Κυβέλης ποῦ ἦταν τότε ἀπέναντι στό Κρηματιστήριο, στήν ὁδόν Περματζόγλου. Σήμερα στήν θέσι αὐτὴ ὑφώνεται ἓνα τεράστιο οἰκοδομικὸ μεγαθήριο. Τότε, πενήντα χρόνια πρὶν, βρισκότανε ἐκεῖ ἓνα μεγάλο ὑπαίθριο θέατρο, πού ἔστεγάζετο μὲ μιά χοντρή τέντα στόν χειμῶνα και γινότανε θέατρο χειμωρινό, ἀφοῦ στό τσιμέντο τοῦ δαπέδου ἔτοποθετοῦντο σανίδες και τὸ θέατρο ἀποκοῦσε χειμωνιάτικο σανιδένιο πάτωμα μὲ φάθινους διαδρ ὄμους...

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Μάλιστα, μάλιστα. Κάτι ἔχω ἀκούσει γι' αὐτό. Ἐκεῖ παίχθηκε γύρω στὰ 1920, πενήντα χρόνια πρὶν, μιά ἐπιθεώρησις ἀκατάλληλη γιὰ δεσποινίδας...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ

Φαντάζεσαι τί συρροή κόσμου ἐπροκάλεσε αὐτὴ ἡ ἐπιθεώρησις πού εἶχε τίτλο ΚΑΡΝΑΒΑΛΙ, γιατί παίχθηκε τὴν Ἀποκριά. Τὴν εἶχε γράφει ὁ μακαρίτης Αἰμίλιος Δραγάτσης.

ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Καί εἶχε νούμερα πραγματικὰ ἔσεμνα και ἀκατάλληλα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπά ! Σύμφωνα μέ τίς σημερινές αντιλήψεις, όλα τά νού-
μερα ήτανε σχεδόν παιδαριώδη ... θυμάμαι προ είρως ένα
νούμερο : βγαίνανε στήν σκηνή δυό τροχιτζήδες πού γυρίζα-
νε στίς γειτονιές - υποτίθεται - καί τροχίζανε μαχαίρια
καί φαλλίδια. Νά ένα έπάγγελμα πού έχει λείπει στήν έποχή
μας. Τότε ήτανε πολύ διαδεδομένο. Ταυτικά στίς γειτονιές
ήκουγότανε ή φωνή : 'Ακονιστής - τροχός !...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Καί τί κάνανε αὐτοί οί ο υό τροχιτζήδες ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μιλούσανε στό τραγουδάκι τους γιά τίς διάφορες γυναίκες πού
~~συναντούσανε~~ συναντούσανε στις γειτονιές. Λέγανε λόγου
χάρην : Εἶναι ένα φίνο δουλικό - τί νόστιμο καί τί γλυκό...
Τί ώρατα ποδαράκια - τί γάμπες τί... Έκει, κόβανε τήν
τελευταία λέξη καί κάνανε πώς τροχίζανε μαχαίρια : ~~Μπα~~
Γιρ, γιρ, γιρ... καί λέγανε τό ρεφραίν : "Αχ τό πᾶτιμο φου-
στάνι, ἔχα καί τί δέν κάνει...

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Αὐτό ήτανε ὄλο ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αὐτό. Καί δέν μπορεῖς νά φανταστῆς Γιάγκο, τί θύελλα χειρο-
ποστημάτων ἀκολουθοῦσε ἀπό τό κοινό, πού ήθελε ν' ἀκούσῃ
κι' ἄλλο δήθεν ὑπονοούμενο. Δεκαπέντε καί εἴκοσι φορές ἐπα-
ναλαμβάνότανε αὐτό τό νούμερο ἀπό τήν ἐπιτυχία του. Ἔστερα
ἄλλη μιᾶ εὐκολή ἐπιτυχία τῆς ἐποχῆς, ήτανε οί παρωδίες ρο-
μαντικῶν τραγουδιῶν. θυμᾶσαι ένα τραγ ὄδι παμπάλαιο λαϊκό
τραγουδί : Σάν σέ βλέπω ~~ἀπὸ~~ τό πρῶτ στό παραθύρι ;

ΓΙΑΝΝΙΑΗΣ Πῶς δέν τό θυμᾶσαι ; Σάν σέ βρέπω τό πρῶτ στό παραθύρι -
σάν γαρύφαλο μου φαίνεσαι ἀνοιχτό - νά σέ κόψω νά σέ βάλω
στό ποτήρι - γιά νά σ' ἔχω διαρκῶς νά σέ κοιτῶ...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μπράβο. Αὐτό λοιπόν τό ἀθώτατο ἐρωτικό τραγουδάκι, τό εἶχανε
παρωδήσει ὡς ἐξῆς : Σάν σέ βλέπω τό πρῶτ στό παραθύρι -
σάν σταφύλι σέ κοιτῶ σαββατιανό - καί πῶς θέλω νά σέ δῶ σέ
πατητήρι - νά σοῦ στίψω τό ζουμί σου νά τό πιῶ...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Παρωδίες σαχλές και κακόγουστες...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι τίς βλέπομε σήμερα. Τότε όμως ; Τότε, πενήντα χρόνια πριν μνημιουργούσανε τέτοια έπιτυχία που δίνανε τόν θρίαμβο σ' ένα θέατρο και τίς γερές είσπράξεις.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Όμως μιá και θυμηθηκεις αυτό τό παλαιό τραγούδι : Σάν σέ βλέπ τό πρωί στό παραθύρι, καλά θά ήτανε νά μ'ες τό τραγουδοῦσε ή Κλειώ. Τό ξέρεις Κλειώ ;

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ Αυτό θέ 'λειπε... Τό τραγουδοῦσαν ή μητέρα μου και ή γιαγιά μου ακόμη... (Μέ συνοδεία πιάνου)

Σάν σέ βλέπω τό πρωί στό παραθύρι
σάν γαρύφαλλο μου φαίνεσαι άνοιχτό
νά σέ κόψω νά σέ βάλω στό ποτήρι

Κ.τ.λ. Κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πρίν από λίγο Δημήτρη μιλήσαμε για τήν άσεμνη ταινία, τά Βάσανα μεϊς μιντινέττας στό κινηματογράφο 'Ιντεάλ τής όδοϋ Πανεπιστημίου. Αύτή ή ιστορία ποτε ειπες πώς έγινε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Στά 1921, πρό σαράντα έννέα άκριβώς έτων.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Για τόν κινηματογράφο όμως γενικά ; Ποτε πρωτοεμφανίσθηκε ό κινηματογράφος στην 'Αθήνα ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Αυτό είναι θέμα που σηκώνει μεγάλη κουβέντα, γιατί θά έχωμε νά ποῦμε πολλά για τήν ιστορία του κινηματογράφου στην 'Αθήνα. Όμως μπορούμε ν' αρχίσωμε και από σήμερα και συνεχίζωμε τήν προσεχή Κυριακή. Λοιπόν ^{είχε} τήν έντύπωση ότι ό πρώτος κινηματογράφος στην 'Αθήνα, ήτανε υπαίθριος και έλειτούργησε στην πλατεία Συντάγματος προς τήν όδόν Φιελλήνων, όπου ήτανε τό ξύλινο παράπηγμα του καφενείου 'Αντωνιάδη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Νομίζω πως κάτι τέτοιο έχω άκούσει κι' εγώ. 'Ο ιδιοκτήτης του καφενείου είχε στήσει στην πλατεία δυό τεράστια κοντάρια που συγκρατούσαν τό πανέ, τήν όδόνη που λένε. Φυσικά μπορούσε ό θεατής νά ίδη και από τίς δυό πλευρές τής όδόνης...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Έτσι είναι. Καί από τήν μιὰ πλευρά, τοῦ καφενεῖου, ὅπου ἦτανε ἀραδιασμένα τραπεζάκια καί καρέκλες, καθόντουσαν οἱ κανονικοὶ θεαταί, πού πληρώνανε τόν καφέ τους ἢ τό παγωτό ἢ τήν λεμονάδα τους λιγάκι ηὐξημένη, λόγῳ τοῦ προσφερομένου θεάματος καί ἀπό τήν ἕλλη πλευρά, στεκόντουσαν ἄρθριοι οἱ τζαμπατζήδες πού ἐπολαμβάνανε κι' αὐτοὶ τό καινούργιο θέαμα δωρεάν ἀλλὰ στά ὄρθα...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Συγγνώμην, εἶπες ὅτι εἶχες τήν ἀντίληψιν. Δηλαδή δέν τήν ἔχεις πιά;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὀχι. "Ένας ἀγαπητός μου συνάδελφος, ὁ δημοσιογράφος Σπῆρος Λεωτσάκος, γνωστότατος σάν ἀστυνομικός συντάκτης, μού ὑπενθύμισε μιὰ μέρα ὅτι ὁ πρῶτος - πρῶτος κινηματ-γράφος πού ἐφάνηκε στήν Ἀθήνα, ἦτανε ὑπαίθριος κι' αὐτός βέβαια, σ' ἓνα καφενεδάκι τῆς πλατείας Μητροπόλεως.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Στήν πλατεία Μητροπόλεως;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Ναι. Ἀκριβῶς στήν γωνία τῆς πλατείας Μητροπόλεως καί τῆς ὁδοῦ Πανδρόσου, ὅπῃ ἦτο ἓνα καφενετο πού ἔβγαζε καθίσματα καί τραπέζια στήν πλατεία τό καλοκαίρι. Τότε, τό καλοκαίρι τοῦ 1907 ἢ 1908, ἔδω κι' ἐξήντα τρία χρόνια, ὁ καφετζῆς ἐσκέφθηκε νά στήσῃ τήν ὁδόν του στήν πλατεία καί νά προβάλλῃ μικρές τεχνίτες χωρίς εἰσιτήριο-βέβαια, μὰ μιὰ μικρή ἀύξησι τοῦ καφέ καί τῆς γκαζόλας...

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Φαντάζομαι τί θά ἔγινε. Ὁ καφετζῆς δέν θά προλάβαινε ν' ἀγοράσῃ καρέκλες γιά νά ἐξυπηρετήσῃ τοὺς θαμῶνες του...

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ὁλη ἡ Ἀθήνα ἔτρεχε στό καφενετο τῆς πλατείας Μητροπόλεως γιά νά ἴδῃ τό θέαμα. Καί ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ κοινοῦ ἄρχισε ἀπό τήν στιγμή πού ἓνας μαντράχαλος, ὀπλισμένος μέ μιὰ ταβανόβουρτσα κι' ἓνα τενεκέ νερό, ἔβραχε τήν ὁδόν γιά νά τήν πάνῃ πιο διαφανῆ καί νά φαίνεται καλύτερα ἢ ἀπὸ εἰκόνα.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Καί τί ταινίες έπροβάλλοντο τότε ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Μικρές ταινίες, μέ ελάχιστο μήκος. Κυρίως τοπεία, φυσικές καλλονές, σκηνές του δρόμου, ένα έλογο πού καλπάζει, ένα ~~επει~~ πλοίο πού ταξιδεύει, έθληταί πού γυμνάζονται, σκυλιά πού τραβούν έλιπηθρα στά χιόνια των "Αλπεων, γυναικες μόδες καί τέτοια πράγματα. Ούτε γράμματα υπήρχαν από κάτω, ούτε διάλογος φυσικά. 'Ο θεατής έμάντευε τί εΐπε ο ένας καί τί εΐπε ή Ελλη.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ομως τό κοινόν θα ήτανε ένθουσιασμένο.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ 'Αστειεύεσαι ; Πρώτη φορά αντίκριζε τέτοιο θέαμα. Καί θυμάμαι πολύ καλά μ' έλο πού ήμουνα τότε πιτσιρτικός, ότι προεβάλλοντο μόνο οι τίτλοι των ταινιών, όπως λόγου χάριν : 'Ατμομηχανή τρέχων ~~πραγματι~~ πραγματικώς.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ "Ετσι ; 'Ατμομηχανή τρέχων πραγματικώς ;

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ "Ετσι. Φυσικά οι έγγράμματοι διαμαρτυρηθήκανε μία φορά καί κάποιος έφώναξε από κάτω : Τρέχουσα κύριε, τρέχουσα... όποτε ο χειριστής έθύμωσε καί βγάλνοντας από την καμπίνα του έφώναξε στον άγαιδη θεατή : Τρέχουσα νά λές τή μάννα σου βρέ !

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ 'Επιστήνη άκριβώς την εποχή έφτασε στην 'Αθήνα ένα συμυρνέϊνο τραγούδι ή φασουλιώτισσα... Καί στην Σμύρνη μέν τό τραγούδι είχε πιάσει πολύ, γιατί έφοροϋσε τον φασουλά, πού ήτανε ή άριστική συνοικία της Σμύρνης. Σάν νά λέγαμε σήμερα εδώ, ή πολωνικιώτισσα. Στην 'Αθήνα όμως φαίνεται πως ήρεσε τό τραγούδι καί για την εβθυμη μουσική του μέ καί για τό περίεργο του τίτλου του : 'Η φασουλιώτισσα. 'Η αγαπητή μας κλειά θα μ'ε θυμίση αυτό τό χαριτωμένο τραγούδι.

ΚΛΕΙΩ ΔΕΝΑΡΑΟΥ (Μέ συνοδεία πιάνου) Μία φασουλιώτισσα ροδοπλασμένη
Κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΓΙΑΝΝΙΑΔΗΣ Πάλι πέρασε ή ώρα μας Δημήτρη καί πρέπει νά διακόψωμε. Μήν ξεχνάς όμως ότι την προσεχή Κυριακή, έχομε νά μιλήσωμε για τά πρώτα βήματα του κινηματογράφου στην 'Αθήνα.

ΓΙΑΝΝΟΥΚΑΚΗΣ Δέν τό ξεχνώ καί ώρεβουέρ για την ερχόμενη Κυριακή την ίδια ώρα.

Auto to Lyon a la fin

Dr. Wm. Jones 984-161
Kagwio 628-618
~~Kyaboo 628~~

TABLE RONDE - MYKONOS

72.600
420
600
2525
2506
2525